

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

Кафедра реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної
медицини

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Протокол № 7 «22» 01 2025 р

Голова вченої ради,

проректор з науково-педагогічної роботи

 Олександр ТОЛСТАНОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Фізична терапія в педіатричній практиці»

Освітньо-професійна програма

Галузь знань

Спеціальність

Спеціалізація

Рівень вищої освіти

Обсяг дисципліни

Терапія та реабілітація

22 «Охорона здоров'я»

227 «Терапія та реабілітація»

227.01 Фізична терапія

другий (магістерський)

180 год / 6 кредити ЄКТС

Київ – 2025

Робочу програму навчальної дисципліни « **Фізична терапія в педіатричній практиці**» розроблено на основі освітньо-професійної програми «**Терапія та реабілітація**», підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня Магістр за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» та відповідних нормативних документів.

РОЗРОБНИКИ:

Людмила ВОЛГІНА доцент кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, кандидат медичних наук, доцент

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Володимир МАРТИНЮК доцент кафедри педіатрії, дитячої неврології та медичної реабілітації НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доцент

Оксана ГДИРЯ доцент кафедри реабілітації та нетрадиційної медицини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доцент.

Гарант ОПП

Наталія ВЛАДИМИРОВА професор кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини. Протокол № 20 від 19 грудня 2024 року

Завідувач кафедри професор _____ **Олександр Владимиров**

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні Вченої ради медичного факультету, протокол № 1 від 15 січня 2025 року

Голова ВРФ професор _____ **Ольга Процюк**

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____
Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____
Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____
Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна Дисципліна	5
4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Структура навчальної дисципліни	10
7. Самостійна робота	11
8. Перелік питань для підсумкового контролю	12
9. Методи навчання	14
10. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання	15
11. Рекомендований бібліографічний список	16

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Фізична терапія в педіатричній практиці», є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Терапія та реабілітація» спеціальності шифр 227 «Терапія та реабілітація». Загальний опис навчальної дисципліни подано в таблиці 1.

Таблиця 1.

Найменування показників	Опис		
1. Загальна характеристика дисципліни			
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»		
Спеціальність	227 «Терапія та реабілітація»		
Спеціалізація (за наявності)	227.1 «Фізична терапія»		
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)		
Мова навчання	українська		
Кількість годин	180 годин		
Кількість кредитів	6 ЄКТС		
2. Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання			
	очна денна	очна вечірня	заочна
Рік підготовки	2	-	-
Семестр	4	-	-
Лекції	36/1,2 ЄКТС	-	-
Практичні	22/0,7 ЄКТС	-	-
Семінарські	14/0,5 ЄКТС	-	-
Лабораторні	-	-	-
Самостійна робота	108/3,6 ЄКТС	-	-
Вид контролю	Іспит	-	-

2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Навчальна програма «Фізична терапія в педіатричній практиці» базується на інноваційних ідеях, поняттях, парадигмах, сучасних наукових досліджень з проектування та використання спеціальних технологій у сфері фізичної терапії для дітей. Сучасний фахівець повинен мати глибокий обсяг знань у галузі методології програм з фізичної терапії у дітей.

2.2. Мета дисципліни:

Вивчення та загальне клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації у гострий, після гострий та довготривалий періоди реабілітації у дітей з хворобами та травмами, які потребують поступової адаптації до фізичних і психічних навантажень та забезпечують досягнення високого реабілітаційного потенціалу. Слід також відмітити на відмінно від дорослих забезпечує в той же час і розвиток всіх функції та систем, попереджує затримку в розвитку та рості хворої дитини. При незворотних змінах хворого фізична реабілітація дає можливість адаптувати дитину до нових умов життя.

2.3. Завданнями вивчення дисципліни є:

Завданнями вивчення дисципліни є забезпечення практичної підготовки фізичних терапевтів, які здатні ефективно розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми інноваційного характеру у сфері фізичної терапії при ураженнях та різних захворюваннях у дітей. Формування наукової компетенції майбутніх фізичних терапевтів, їх

залучення до розробки авторських та дослідницьких програм з фізичної терапії на засадах доказової медицини. Сформувані та удосконалити наукове мислення та професійну компетентність у галузі фізичної терапії. Вміння створювати індивідуальний план фізичної терапії опираючись на авторські та дослідницькі джерела доказової медицини.

2.4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки).

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як: «Фізіологія дитини та підлітка» (нормальна, вікова, патологічна), «Біомеханіка» (фізіологія, фізика, геометрія) рухової активності дитини, «Основи медичних знань», «Теорія та методика фізичного виховання», «Біохімія», «Патологічна анатомія», «Патологічна фізіологія». «Педіатрія» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: фізична та реабілітаційна медицина в педіатричній практиці.

3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

Відповідно до освітньої програми 227 «Терапія та реабілітація» вивчення навчальної дисципліни «Фізична терапія в педіатричній практиці» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

РН 01 Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

РН 03 Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.

РН 06 Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп, зокрема при складній, прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний валідний інформативний інструментарій.

РН 09 Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних вікових та нозологічних груп, при складній прогресуючій та мультисистемній патології.

РН 11 Створювати програму фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різного віку, зокрема зі складними патологічними процесами та порушеннями окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

РН 22 Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах.

4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

Навчальна дисципліна «Фізична терапія при хворобах та ушкодженнях опорно-рухового апарату» дозволяє набуті здобувачам вищої освіти наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати автономно та у мультидисциплінарному контексті складні спеціалізовані задачі та проблеми, пов'язані з порушенням рухових та поєднаних з ними функцій, які забезпечують активність та участь особи; провадити практичну, адміністративну, наукову, інноваційну та освітню діяльність у фізичній терапії.

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК 02. Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.

СК 03. Здатність безпечно та ефективно обстежувати та оцінювати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп з обмеженнями повсякденного функціонування, із складною прогресуючою та мультисистемною патологією, визначати фізичний розвиток та фізичний стан для прийняття науково-обґрунтованих клінічних рішень.

СК 04. Здатність враховувати потреби пацієнта/клієнта, прогнозувати результати фізичної терапії, встановлювати пацієнтоорієнтовані довгострокові та короткострокові цілі,

формулювати завдання, розробляти, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

СК 06. Здатність провадити професійну діяльність в реабілітаційних закладах, відділеннях, підрозділах, а також у територіальних громадах, у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди або самотійно, співпрацюючи з іншими працівниками охорони здоров'я та зацікавленими особами.

СК 12. Здатність надавати першу до медичну допомогу за умов надзвичайних ситуацій та військових дій, розуміти основи тактичної медицини.

СК 13. Здатність обстежувати, складати, пояснювати та реалізовувати програму фізичної терапії осіб з мультисистемними ускладненнями у разі уражень опорно-рухового апарату та нервової системи.

СК 14. Здатність обстежувати, складати, пояснювати та реалізовувати програму фізичної терапії у разі наявності різноманітних захворювань дітей.

5. Програма навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна структурована за модульним принципом і складається з 6 навчальних модулів, а саме:

— навчального модуля № 1 «Фізична терапія в системі реабілітації дітей», інтегрованими вимогами до модуля №1 є: здатність розуміти складні патологічні процеси та порушення, які піддаються корекції заходами фізичної терапії; розуміти клінічний діагноз дитини, перебіг захворювання, принципи та характер лікування; проводити фізичну терапію дітей та підлітків різного віку, нозологічних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях; обстежувати та визначати функціональний стан, рівень фізичного розвитку, рухові та інші порушення у дітей різного віку, нозологічних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією; допомагати дитині та батькам зрозуміти, сформулювати та реалізувати власні потреби; прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуальної програми реабілітації, які стосуються фізичної терапії; визначати оптимальний рівень терапевтичного навантаження, контролювати тривалість та інтенсивність реабілітаційних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям дитини; Здатність контролювати стан дитини зі складними та мультисистемними порушеннями відповідними засобами й методами; здатність до ведення фахової документації; брати участь у навчальних програмах як клінічний керівник/методист навчальних практик; здійснювати менеджмент у фізичній терапії, керувати роботою асистентів та помічників; діяти самотійно в умовах професійної ізоляції.

— навчального модуля № 2 «Фізична терапія при ураженнях ОРА у дітей», інтегрованими вимогами до модуля №2 є: здатність розуміти складні патологічні процеси та порушення, які піддаються корекції заходами фізичної терапії; розуміти клінічний діагноз пацієнта, перебіг захворювання, принципи та характер лікування; проводити фізичну терапію дітей різного віку, нозологічних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях; аналізувати, вибирати і трактувати отриману від колег інформацію; обстежувати та визначати функціональний стан, рівень фізичного розвитку, рухові та інші порушення ОРА у дітей різного віку, нозологічних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією; допомагати пацієнту та батькам зрозуміти, сформулювати та реалізувати власні потреби; прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуальної програми реабілітації, які стосуються фізичної терапії; визначати оптимальний рівень терапевтичного навантаження, контролювати тривалість та інтенсивність реабілітаційних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям дитини з патологією ОРА; Здатність контролювати стан дитини зі складними та мультисистемними порушеннями відповідними засобами й методами; здатність до ведення фахової документації; брати участь у навчальних програмах як клінічний керівник/методист навчальних практик; здійснювати менеджмент у фізичній терапії, керувати роботою асистентів та помічників; діяти самотійно в

умовах професійної ізоляції.

- навчального модуля № 3 «Фізична терапія при неврологічних розладах у дітей», інтегрованими вимогами до модуля № 3 є: здатність розуміти складні патологічні процеси та порушення, які піддаються корекції заходами фізичної терапії; розуміти клінічний діагноз дитини, перебіг захворювання, принципи та характер лікування; проводити фізичну терапію у дітей різного віку, нозологічних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях; аналізувати, вибирати і трактувати отриману від колег інформацію; обстежувати та визначати функціональний стан, рівень фізичного розвитку, рухові та порушення нервової системи у дітей різного віку, нозологічних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією; допомагати дитині та батькам зрозуміти, сформулювати та реалізувати власні потреби; прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуальної програми реабілітації, які стосуються фізичної терапії; визначати оптимальний рівень терапевтичного навантаження, контролювати тривалість та інтенсивність реабілітаційних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям дитини; здатність контролювати стан дитини зі складними та мультисистемними порушеннями відповідними засобами й методами; здатність до ведення фахової документації; брати участь у навчальних програмах як клінічний керівник/методист навчальних практик; здійснювати менеджмент у фізичній терапії, керувати роботою асистентів та помічників; діяти самостійно в умовах професійної ізоляції.

- навчального модуля № 4 «Фізична терапія при кардіопульмональних захворюваннях у дітей», інтегрованими вимогами до модуля № 4 є: здатність розуміти складні патологічні процеси та порушення, які піддаються корекції заходами фізичної терапії; розуміти клінічний діагноз дитини, перебіг захворювання, принципи та характер лікування; проводити фізичну терапію осіб різного віку, нозологічних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях; аналізувати, вибирати і трактувати отриману від колег інформацію; обстежувати та визначати функціональний стан, рівень фізичного розвитку, рухові та порушення кардіопульмональної системи у дітей різного віку, нозологічних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією; допомагати дітям та їх батькам зрозуміти, сформулювати та реалізувати власні потреби; прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуальної програми реабілітації, які стосуються фізичної терапії; визначати оптимальний рівень терапевтичного навантаження, контролювати тривалість та інтенсивність реабілітаційних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям дитини; здатність контролювати стан хворої дитини зі складними та мультисистемними порушеннями відповідними засобами й методами; здатність до ведення фахової документації; брати участь у навчальних програмах як клінічний керівник/методист навчальних практик; здійснювати менеджмент у фізичній терапії, керувати роботою асистентів та помічників; діяти самостійно в умовах професійної ізоляції.

- навчального модуля № 5 «Фізична терапія при захворюваннях травної системи та розладах обміну речовин у дітей», інтегрованими вимогами до модуля № 5 є: здатність розуміти складні патологічні процеси та порушення, які піддаються корекції заходами фізичної терапії; розуміти клінічний діагноз хворої дитини, перебіг захворювання, принципи та характер лікування; проводити фізичну терапію дітей різного віку, нозологічних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях; аналізувати, вибирати і трактувати отриману від колег інформацію; обстежувати та визначати функціональний стан, рівень фізичного розвитку, рухові порушення та порушення травної системи і розладами обміну речовин у дітей різного віку, нозологічних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією; допомагати дітям та їх батькам зрозуміти, сформулювати та реалізувати власні потреби; прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуальної програми реабілітації, які стосуються фізичної терапії; визначати оптимальний рівень терапевтичного навантаження, контролювати тривалість та інтенсивність реабілітаційних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям дитини; здатність контролювати

стан хворої дитини зі складними та мультисистемними порушеннями відповідними засобами й методами; здатність до ведення фахової документації; брати участь у навчальних програмах як клінічний керівник/методист навчальних практик; здійснювати менеджмент у фізичній терапії, керувати роботою асистентів та помічників; діяти самостійно в умовах професійної ізоляції.

– навчального модуля № 6 «Фізична терапія в неонатології та ранньому дитячому віці», інтегрованими вимогами до модуля № 6 є: здатність розуміти анатомо-фізіологічні та психомоторні особливості новонароджених і дітей раннього віку; розуміти клінічні стани, пов'язані з перинатальною патологією, передчасним народженням, гіпоксично- ішемічними ураженнями, вродженими вадами розвитку; проводити фізичну терапію немовлят та дітей раннього віку з урахуванням гестаційного віку, соматичного стану та рівня нейромоторного розвитку; обстежувати та визначати функціональний стан, рухові реакції, постуральний контроль, сенсомоторний розвиток у дітей раннього віку; допомагати батькам зрозуміти потреби дитини, формувати реалістичні цілі та брати активну участь у реабілітаційному процесі; прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати коротко- та довгострокові цілі, складати та пояснювати програму фізичної терапії або компоненти індивідуальної програми раннього втручання; визначати оптимальний рівень терапевтичного навантаження з урахуванням безпеки, толерантності та нейропластичності дитячого організму; здійснювати моніторинг стану дитини та ефективності втручання; вести фахову документацію; працювати у складі мультидисциплінарної команди служби раннього втручання та неонатологічних відділень; діяти самостійно в умовах обмежених ресурсів та високої клінічної відповідальності, дотримуючись етичних принципів і стандартів безпеки.

Кожен модуль навчальної дисципліни є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання. Змістовне наповнення програми навчальної дисципліни у таблиці 2.

Таблиця 2.

Код теми	Назва модулю, теми	Перелік основних питань теми
1	2	3
Модуль 1. «Фізична терапія в системі реабілітації дітей»		
1. 1.	Поняття про фізичну терапію, її призначення і особливості в галузі «Охорона здоров'я»	1.1.1. Призначення фізичної терапії в реабілітації 1.1.2. Основні напрямки фізичної терапії 1.1.3. Доказовість
1. 2.	Засоби та методи фізичної терапії у реабілітаційному процесі. Методи оцінювання згідно з МКФ	1.2.1. Кінезіотерапія та терапевтичні вправи. 1.2.2. Техніки нейрофасілітації. 1.2.3. Пропріоцептивна нейром'язова фасілітація. 1.2.4. Комп'ютерні ігри з використання систем віртуальної реальності. 1.2.5 Практичні аспекти рівня порушень, визначення інвалідності 1.2.6 Оцінювання якості та результатів фізичної терапії
Модуль 2. «Фізична терапія при ураженнях опорно-рухового апарату у дітей»		
2. 1.	Анатомо-функціональні особливості м'язово-скелетної системи у дітей різного віку	2.1.1. Анатомічні і функціональні особливості ОРА в залежності від віку дитини . 2.1.2. Клінічна та функціональна оцінка руху дитини. Анамнез, симптоми, фізичне обстеження. 2.1.3. Методи функціональної оцінки м'язово-скелетної системи дитини: застосування МКФ, клінічних тестів, шкал, опитувальників.

2. 2.	Фізична терапія у дітей при ураженнях ОРА	2.2.1. Фізична терапія при переломах верхніх і нижніх кінцівок. 2.2.2. Фізична терапія при вроджених та набутих розладах хребта (сколіози, кіфози). Загальні принципи. 2.2.3. Фізична терапія при вроджених вадах ОРА дитини-кривошия, вивих кульшових суглобів та інше. 2.2.4. Фізична терапія при травмах хребта, кісток тазу.
Модуль 3. «Фізична терапія при неврологічних розладах у дітей»		
3. 1.	Мета, завдання фізичної терапії для дітей з неврологічними розладами .	3.1.1. Нормальний та патологічний розвиток дитини першого року життя. 3.1.2. План, завдання обстеження, особливості фізичної терапії залежно від віку дитини. 3.1.3. Обстеження сили м'язів, амплітуди рухів, координації, рефлексів, чутливості. Обстеження моторних функцій.
3. 2.	Складання програми фізичної терапії залежно від форм хвороби, функціональних порушень, віку дитини, ускладнень та супутніх захворювань.	3.2.1. Фізична терапія дітей з ДЦП. 3.2.2. Фізична терапія при травматичних ураженнях центральної нервової системи. 3.2.3. Фізична терапія при енурезі, нейрогенній дисфункції сечового міхура. 3.2.4. Фізична терапія при аутизмі .
Модуль 4. «Фізична терапія при кардіопульмональних захворюваннях у дітей»		
4. 1.	Мета, завдання фізичної терапії з кардіопульмональної патологією	4.1.1. Особливості будови та функціонування серцево-судинної системи і дихальної системи у дітей. 4.1.2. Методика обстеження органів дихання у дітей. 4.1.3. Методика обстеження серцево-судинної системи у дітей.
4. 2.	Складання програм фізичної терапії для дітей з кардіопульмональною патологією	4.2.1. Фізична терапія для дітей з кардіопульмональною патологією в залежності від періоду реабілітації - гострого, підгострого та довготривалого. 4.2.2. Особливості методик фізичної терапії при гострій та хронічній пневмонії, бронхіті, бронхіальній астмі та інших респіраторних захворювань. 4.2.3. Особливості методик фізичної терапії при ревматизмі, вадах серця в залежності від ступеня порушень.
Модуль 5. «Фізична терапія при захворюваннях травної системи та розладах обміну речовин у дітей»		
5. 1.	Мета, завдання фізичної терапії при захворюваннях травної системи та розладах обміну речовин у дітей на різних етапах реабілітації.	5.1.1. Етіологія, симптоматика, особливості проявів при гастриті, коліті, виразковій хворобі шлунку та дванадцятипалої кишки. 5.1.2. Порушення обміну речовин у дітей - рахіт, гіпотрофія, ожиріння, цукровий діабет. Поняття та причини.
5. 2.	Складання програм фізичної терапії при захворюваннях травної системи та розладах обміну речовин у дітей на різних етапах	5.2.1. Методики фізичної терапії при захворюваннях травної системи та розладах обміну речовин у дітей на різних етапах реабілітації. 5.2.2. Особливості фізичної терапії при захворюваннях травної системи та розладах обміну речовин у дітей в залежності від етапу реабілітації.

	реабілітації.	
Модуль 6 «Фізична терапія в неонатології та ранньому дитячому віці»		
6.1.	Фізична терапія новонароджених та дітей раннього віку з перинатальною патологією	6.1.1. Особливості фізичного та нейромоторного розвитку дітей раннього віку 6.1.2. Порушення розвитку при передчасному народженні, гіпоксично-ішемічних ураженнях та вроджених станах 6.1.3. Роль раннього втручання у попередженні вторинних ускладнень і формуванні рухових навичок
6.2.	Методи фізичної терапії та сімейно-орієнтований підхід у ранньому віці	6.2.1. Позиціонування, сенсомоторна стимуляція та рухові інтервенції у немовлят 6.2.2. Навчання батьків елементам фізичної терапії та догляду за дитиною 6.2.3. Оцінка ефективності втручань і довготривалий моніторинг розвитку дитини

6. Структура навчальної дисципліни
(навчально-тематичний план викладання дисципліни)

Код теми	Назва освітнього модулю, теми	Денна форма навчання (кількість годин)					
		Усього	лекції	семінарські	практичні	самостійна робота	індивідуальна робота
Модуль I «Фізична терапія в системі реабілітації дітей»							
1.1	Поняття про фізичну терапію, її призначення і особливості в галузі “Охорона здоров’я”	14	3	-	2	8	-
1.2	Засоби та методи фізичної терапії у реабілітаційному процесі	14	3	-	2	10	-
ЗМКР №1		2	-	2	-	-	-
Усього кредитів / годин за модулем I		1/30	0,2/6	0,07/2	0,13/4	0,6/18	-
Модуль II «Фізична терапія при ураженнях опорно-рухового апарату у дітей»							
2.1	Анатомо-функціональні особливості м’язово скелетної системи у дітей різного віку	14	3	-	2	8	-
2.2	Фізична терапія у дітей при ураженнях ОРА	14	3	-	2	10	-
ЗМКР №2		2	-	2	-	-	-
Усього кредитів / годин за модулем II		1/30	0,2/6	0,07/2	0,13/4	0,6/18	-
Модуль III «Фізична терапія при неврологічних розладах у дітей»							
3.1	Мета, завдання фізичної терапії для дітей з неврологічними розладами.	14	3	-	2	8	-
3.2	Складання програма фізичної терапії залежно від форм хвороби, функціональних порушень, віку дитини, ускладнень та супутніх захворювань.	14	3	-	2	10	-
ЗМКР №3		2	-	2	-	-	-
Усього кредитів / годин за модулем I		1/30	0,2/6	0,07/2	0,13/4	0,6/18	-
Модуль IV «Фізична терапія при кардіопульмональних захворюваннях у дітей»							

4.1	Мета, завдання фізичної терапії з кардіопульмональної патологією	14	3	-	2	8	-
4.2	Складання програм фізичної терапії для дітей з кардіопульмональною патологією	14	3	-	2	10	-
ЗМКР №4		2		2	-		-
Усього кредитів / годин за модулем IV		1/30	0,2/6	0,07/2	0,13/4	0,6/18	
Модуль V «Фізична терапія при захворюваннях травної системи та розладах обміну речовин у дітей»							
5.1	Мета, завдання фізичної терапії при захворюваннях травної системи та розладах обміну речовин у дітей на різних етапах реабілітації.	14	3	-	2	8	-
5.2	Складання програм фізичної терапії при захворюваннях травної системи та розладах обміну речовин у дітей на різних етапах реабілітації.	14	3	-	2	10	-
ЗМКР №5		2	-	2	-	-	-
Усього кредитів / годин за модулем V		1/30	0,2/6	0,07/2	0,13/4	0,6/18	-
Модуль VI «Фізична терапія в неонатології та ранньому дитячому віці»							
6.1	Фізична терапія новонароджених та дітей раннього віку з перинатальною патологією	13	3	-	2	8	-
6.2	Методи фізичної терапії та сімейно-орієнтований підхід у ранньому віці	13	3	-	-	10	-
ЗМКР №6		2	-	2		-	-
Усього кредитів / годин за модулем VI		0,93/28	0,2/6	0,07/2	0,07/2	0,6/18	
Підсумковий контроль (екзамен)		0,07/2	-	0,07/2	-	-	-
Усього кредитів / годин		6/180	1,2/36	0,5/14	0,7/22	3,6/108	

7. Самостійна робота

Код теми	Зміст самостійної роботи	Обсяг годин
		Очна (денна) форма
Тема 1.	Поняття про фізичну терапію, її призначення і особливості в галузі "Охорона здоров'я".	9
Тема 2.	Засоби та методи фізичної терапії у реабілітаційному процесі. Методи оцінювання згідно з МКФ.	9
Тема 3.	Анатомо-функціональні особливості м'язово скелетної системи у дітей різного віку.	9
Тема 4.	Фізична терапія у дітей при ураженнях ОРА.	9
Тема 5.	Мета завдання фізичної терапії для дітей з неврологічними розладами.	9
Тема	Складання програма фізичної терапії залежно від форм хвороби,	9

6.	функціональних порушень, віку дитини, ускладнень та супутніх захворювань.	
Тема 7	Мета завдання фізичної терапії з кардіопульмональної патологією.	9
Тема 8	Складання програм фізичної терапії для дітей з кардіопульмональною патологією.	9
Тема 9	Мета, завдання фізичної терапії при захворюваннях травної системи та розладах обміну речовин у дітей на різних етапах реабілітації.	9
Тема 10	Складання програм фізичної терапії при захворюваннях травної системи та розладах обміну речовин у дітей на різних етапах реабілітації.	9
Тема 11	Фізична терапія новонароджених та дітей раннього віку з перинатальною патологією	9
Тема 12	Методи фізичної терапії та сімейно-орієнтований підхід у ранньому віці	9

Самостійна робота передбачає виконання індивідуальних проєктів з дотриманням норм академічної доброчесності:

1. Формування бібліографічного списку використаних джерел за ДСТУ за наданою темою (модуль 1);
2. Підготовка анотації дослідження з вказуванням всіх категорій та методів за запропонованою темою (модуль).

8. Перелік питань для підсумкового контролю

Модуль 1

1. Поняття про фізичну терапію, її призначення і особливості в галузі “Охорона здоров’я”
2. Призначення фізичної терапії в реабілітації дітей
3. Основні напрямки фізичної терапії
4. Доказовість фізичної терапії
5. Втручання з фізичними агентами та терапевтичними вправами .
6. Кінезіотерапія та терапевтичні вправи.
7. Техніки нейрофасілітації.
8. Пропріоцептивна нейром’язова фасілітація.
9. Комп’ютерні ігри з використанням систем віртуальної реальності.
10. Методи оцінювання згідно з МКФ
11. Практичні аспекти рівня порушень у дітей
12. Визначення інвалідності у дітей
13. Оцінювання якості та результатів фізичної терапії у дітей

Модуль 2.

1. Анатомія м’язово-скелетної системи дітей.
2. Особливості функціонування м’язово-скелетної системи у дітей різного віку
3. Клінічна та функціональна оцінка руху. Анамнез, симптоми, фізичне обстеження (м’язове тестування, дослідження обсягу рухів у суглобах) в залежності від віку дитини
4. Методи функціональної оцінки м’язово-скелетної системи: застосування МКФ, клінічних тестів, шкал, опитувальників (візуальна аналогова шкала (VAS), шкала болю Лікєрта, Освестрі, WOMAC, NAQ, BASFI, BASMI, SF-36, FIM)
5. Фізична терапія при переломах верхніх кінцівок у дітей

6. Фізична терапія при переломах нижніх кінцівок у дітей
7. Фізична терапія при вроджених та набутих розладах хребта у дітей(сколіози, кіфози)
8. Фізична терапія при травматичної або вродженої кривошії у дітей першого року життя
9. Фізична терапія при вродженому вивиху кульшових суглобів у дітей першого року життя.
10. Фізична терапія при травмах хребта у дітей
11. Фізична терапія при кісток тазу у дітей

Модуль 3.

1. Мета та завдання фізичної терапії дітей з неврологічними розладами
2. Нормальний моторний розвиток дитини першого року життя
3. Патологічні зміни моторного розвитку дитини першого року життя
4. План та завдання обстеження нервової системи дитини залежно від
5. Обстеження сили м'язів та амплітуди рухів дитини
6. Обстеження координації, рефлексів, чутливості дитини
7. Обстеження моторних функцій дитини
8. Складання програм фізичної терапії дітей з ДЦП
9. Складання програм фізичної терапії при енурезі, нейрогенній дисфункції сечового міхура у дітей
10. Фізична терапія при аутизмі
- 11.

Модуль 4.

1. Мета та завдання фізичної терапії у дітей з кардіопульмональної патологією
2. Особливості будови серцево-судинної та дихальної систем у дітей
3. Особливості функціонування серцево-судинної та дихальної систем у дітей
4. Методика обстеження органів дихання у дітей
5. Методика обстеження серцево-судинної системи у дітей
6. Принцип складання програм фізичної терапії для дітей з кардіопульмональної патологією
7. Фізична терапія для дітей з кардіопульмональної патологією в залежності від періоду реабілітації-гострого, підгострого, довготривалого
8. Особливості методик фізичної терапії при респіраторних захворюваннях
9. Особливості методик фізичної терапії при ревматизмі у дітей в залежності від ступення порушень
10. Особливості методик фізичної терапії при вадах серця в залежності від ступеню порушень

Модуль 5.

1. Мета та завдання фізичної терапії у дітей при захворюваннях травної системи на різних етапах реабілітації
2. Мета та завдання фізичної терапії у дітей при розладах обміну речовин на різних етапах реабілітації
3. Етіологія, ступінь, симптоматика, особливості проявів при о., хр. гастриті, коліті, хворобі шлунка і дванадцятипалої кишки
4. Методика фізичної терапії при захворюваннях травної системи дітей на

різних етапах реабілітації

5. Порушення обміну речовин у дітей. Етіологія, клініка, рахіту і гіпотрофії
6. Порушення обміну речовин у дітей. Ожиріння, цукровий діабет етіологія та клініка
7. Методичні особливості фізичної терапії при гіпотрофії у дітей в залежності від етапу реабілітації
8. Методичні особливості фізичної терапії при м'язовій кривошії у дітей в залежності від етапу реабілітації
9. Методичні особливості фізичної терапії при ожирінні у дітей в залежності від етапу реабілітації
10. Методичні особливості фізичної терапії при цукровому діабеті у дітей в залежності від етапу реабілітації

Модуль 6.

1. Які основні етапи фізичного та нейромоторного розвитку дитини першого року життя?
2. Назвіть найпоширеніші порушення розвитку, пов'язані з передчасним народженням та перинатальними ураженнями ЦНС.
3. У чому полягає стратегічна роль раннього втручання фізичного терапевта для дитини з ризиками розвитку?
4. Які основні принципи та цілі позиціонування немовляти з неврологічною патологією?
5. Наведіть приклади сенсомоторних стимулюючих вправ або прийомів для дитини раннього віку.
6. Чому сімейно-орієнтований підхід є ключовим у ранній терапії? Які його переваги?
7. Які ключові елементи фізичної терапії та догляду слід навчити батьків дитини з особливими потребами?
8. За допомогою яких стандартизованих інструментів (шкал, тестів) можна оцінювати ефективність ранніх терапевтичних втручань?
9. Як організувати системний довготривалий моніторинг розвитку дитини після курсу раннього втручання?
10. Які основні відмінності в підходах фізичної терапії для новонароджених, немовлят та дітей раннього віку (1-3 роки)?

9. Методи навчання

Для активізації процесу навчання здобувачів освіти в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

✓ *на лекціях* чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів освіти на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; здобувачі освіти заохочуються до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

✓ *на семінарських заняттях* обговорюються основні проблеми теми; проводяться дискусії, спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу, які сприяють активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, формуванню самостійності суджень, умінню відстоювати власні думки, аргументувати їх на основі наукових фактів та сприяють оволодінню фундаментальними знаннями, допомагають розвивати логічне мислення, формувати переконання, оволодівати культурою толерантності.

✓ на *практичних заняттях* запроваджуються різні навчальні технології: обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; лабораторні роботи; виконання дослідів; метод проєктів (проєктування); мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи здобувачів освіти є чіткий контроль відвідування здобувачами освіти занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

10. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів в НУОЗ України імені П. Л. Шупика проводиться з використанням рейтингової системи (далі - ЄКТС), в основу якої покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність здобувачів у процесі навчання.

Методи оцінювання на поточному/періодичному контролі: усне опитування, модульні контрольні письмові роботи, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання розв'язання розрахункових задач, захист результатів практичних, лабораторних робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування (бланкове або комп'ютерне), оцінювання есе, оцінювання виконання практичних навичок, захист історії хвороби.

Методи оцінювання на підсумковому контролі: іспит

Приклад шкали оцінювання

Поточний контроль												Підсумковий контроль	Сума
120												80	200
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					
T1	T2	T3	МКР№1	T5	T6	T7	МКР№2	T9	T10	T11	T12		
15	15	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	

Розмір шкали ЄКТС із навчальної дисципліни для спеціальностей галузі знань 22 Охорона здоров'я дорівнює 200 балам (на підставі листа МОЗ № 0804-47/10395 від 15.04.2014), а мінімальна позитивна оцінка починається зі 111 балів; для спеціальностей інших галузей знань – дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 61 балу.

Для занесення балів оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти у відомість обліку успішності та індивідуальний план здобувача вищої освіти використовується таблиця співвідношення між здобутими результатами успішності здобувача та ECTS оцінками

Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	Сума балів	
	Іспит	ECTS	Галузь знань 22 Охорона здоров'я
			100 балів
А (відмінно)	відмінно	90 - 100	170 – 200

В (дуже добре)	добре	82 - 89	155 – 169
С (добре)		75 - 81	140 – 154
Д (задовільно)	задовільно	68 - 74	125 – 139
Е (достатньо)		61 - 67	111 – 124
ФХ (незадовільно) з можливістю повторного складання	незадовільно	35 - 60	60 – 110
Ф (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		0 - 34	0 – 59

11. Рекомендований бібліографічний список

Нормативно-правові акти

1. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від «01» червня 2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від «21» грудня 2017 р. № 1648). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf> (дата звернення 05.07.2023).

Основна література

1. Альянс Європейських органів Фізичної та Реабілітаційної Медицини. Біла Книга з Фізичної та Реабілітаційної Медицини (ФРМ) в Європі. Український журнал фізичної та реабілітаційної медицини. 2018; 2(2) дод. С.5-206

2. Діагностичні шкали і тести в неврології, нейрохірургії і нейрореабілітації О.Л. Сіделковський, О.А. Овсянніков, В.В. Марусіченко, М.М. Савчук. Publish Pro. К. 2022 – 296с.

3. Лікувально-реабілітаційний масаж у педіатрії Л.О.Вакуленко, Д.В.Вакуленко, Укрмедкнига. 2023 – 340с.

4. Масаж дорослих і дітей: навчальний посібник П.Б. Єфіменко, О.П. Каніщева, О.В. Сверчкова. Медицина. 2023 – 216с.

5. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник (Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчук, Д.В.Вакуленко та ін.); за заг. ред. Л.О.Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль: ТДМУ, 2018. 372 с.

6. Понятійний апарат фізичної та реабілітаційної медицини Долинна О.В., Голик В.А., Гдиря О.В., Горобець К.Л., Колісник С.П., Куртян Т.В., Лісков Я.П., Назар О.В., Негрич Н.Г., Соловійова В.С., Ткаліна А.В., Тригуб Р.І., Владимиров О.А. (PRM Ukraine-Baltic-NSPA Rehab team) // Український журнал фізичної та реабілітаційної медицини. 2019; 1-2(4) дод. С.5-25

7. Фізична медицина і реабілітація за Бреддомом 6-е видання в 2-х томах. 2024. – 1360с.

8. Braddom R. L. Physical Medicine and Rehabilitation – England: Elsevier Science, 2021. 1536 с.

Додаткова література

1. Development and modernization of medical science and practice: experience of Poland and prospects of Ukraine. Lublin: Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2021 – 244 p.

2. De Lisa's. Physical Medicine and Rehabilitation / De Lisa's. Lippincott Williams & Wilkins; Fifth, North Am, 2020. – 2432 с.

3. European Physical and Rehabilitation Medicine Bodies Alliance. White Book on Physical and Rehabilitation Medicine in Europe. Eur. J. Phys. Rehabil. Med. 2018. Vol.54(2). P.125-321.

4. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник/(Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчук, Д.В.Вакуленко та ін.); за заг. ред. Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчука. Тернопіль: ТДМУ, 2018. 372 с.

5. Реабілітаційний масаж: підручник/Л.О.Вакуленко, Д.В.Вакуленко, О.В.Кутакова,

Г.В.Прилуцька. Тернопіль: ТДМУ, 2018. 524 с.

6. Уилмор Дж.Х., Костилл Д.Л. Физиология спорта и двигательной активности: Пер. с англ. К.: Олимп. лит., 1997. 459 с.

7. Спортивная медицина / Под ред. Р. Джексона: Пер. с англ. К.: Олимпийская литература, 2003. 384 с.

8. Research Methods in Physical Activity 7th Edition by Jerry R Thomas Human Kinetics; 7 edition (July 17, 2020) 496 с.

9. Orthopedic Taping, Wrapping, Bracing, and Padding 3rd Edition by Joel W. Beam EdD LAT ATC F.A. Davis Company; 3 edition (January 25, 2022). 512с.

10. Netter's Sports Medicine (Netter Clinical Science) 2nd Edition by Christopher Madden Elsevier; 2 edition (May 12, 2021). 816 с.

11. Musculoskeletal Ultrasound Cross-Sectional Anatomy Hardcover - October 19, 2017 by John C. Cianca MD , Shounuck I. Patel DO. 352 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. ЗУ «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>

Перегляд (актуалізація) робочої програми навчальної дисципліни здійснюється не рідше одного разу за навчальний рік. Перегляд (актуалізація) робочої програми навчальної дисципліни здійснюється перед початком навчального року із обов'язковим зазначенням у протоколі засідання кафедри.